

طراحی شهری

گونه‌شناسی رویه‌ها و طرح‌ها

همراه با بیش از پنجاه مورد خاص

تالیف

پروفسور جان لنگ

ترجمه

دکتر سید حسین بحرینی

میدان پترونوستر، لندن در سال ۲۰۰۴

طراحی شهری: گونه‌شناسی رویه‌ها و طرح‌ها

همراه با بیش از پنجاه مورد خاص

جان لنگ

استاد برنامه توسعه شهری و طراحی

دانشگاه نیوسوٹ ویلز

سیدنی، استرالیا

انتشارات دانشگاه تهران

شماره ۲۸۳۰

شماره مسلسل ۵۵۲۵

Lang, Jon	لنگ، جان، ۱۹۳۸-	
طراحی شهری گونه‌شناسی رویه‌ها و طرح‌ها همراه با بیش از پنجاه مورد خاص / تالیف جان لنگ؛ ترجمه حسین بحرینی - تهران: دانشگاه تهران، موسسه انتشارات و چاپ، ۱۳۸۶.		
ث، ۵۳۲ ص - (انتشارات دانشگاه تهران؛ شماره ۲۸۳۰).		
ISBN 964-03-5525-9:	۵۶۰۰۰ ریال	
فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیبا.		
عنوان اصلی:		
Urban Design: A typology of Procedures and Products		
۱. شهرسازی - نمونه پژوهی. بحرینی، حسین، ۱۳۲۰ - مترجم. دانشگاه تهران. موسسه انتشارات و چاپ.		
۱۳۸۶	۷۱۱/۴	NA ۹۰۳۱ / J ۹ ط ۴
۱۰۳۲۵۱۰		کتابخانه ملی ایران

این کتاب ترجمه‌ای است از:

Urban Design: A typology of Procedures and Products

2005

سال انتشار

شابک ۹۶۲-۰۳-۵۵۲۵-۹ ISBN 964-03-5525-9

عنوان: طراحی شهری «گونه‌شناسی رویه‌ها و طرح‌ها همراه با بیش از

پنجاه مورد خاص»

تألیف: پروفیسور جان لنگ

ترجمه: دکتر سید حسین بحرینی

ناشر: مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

تاریخ انتشار: ۱۳۸۶ (چاپ اول)

چاپ و صحافی: مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران

مسئولیت صحت مطالب کتاب با مترجم است.

«کلیه حقوق برای دانشگاه تهران محفوظ است»

بها: ۵۶۰۰۰ ریال

پست الکترونیک: Press@ut.ac.ir - آدرس سایت: Press.ut.ac.ir

فهرست

م	مقدمه مترجم
ف	پیشگفتار
ص	قدردانی
۱	مقدمه: طرح مسئله
۲	یک نکته
۳	یک نکته مقدماتی درباره طراحی شهری
۴	شکل گیری یک گونه شناسی
۵	مطالعه موارد خاص: موفقیت‌ها و شکست‌ها
۷	انتخاب نمونه‌های خاص
۸	پروژه‌های خاتمه یافته
۹	ماهیت بین المللی نمونه‌های خاص
۱۰	تدوین مسئله
۱۳	بخش ۱: ماهیت طراحی شهری و طراحی شهر
۱۷	۱ عرصه عمومی شهرها و طراحی شهری
۱۸	عرصه عمومی کالبدی
۱۹	عناصر عرصه عمومی کالبدی
۲۲	عملکردهای عرصه عمومی کالبدی
۳۰	عرصه عمومی تصمیم گیری
۳۱	دامنه فعالیت تصمیم گیری بخش عمومی
۳۲	نقش شبه عمومی توسعه‌گران مستغلات
۳۴	اهداف طراحی شهری
۳۵	مباحث
۳۶	حرفه‌های طراحی و طراحی شهری
۳۷	اظهار نظر
۳۸	۲ فرایندها و رویه‌های طراحی شهری
۳۹	طراحی شهری در جوامع دموکراتیک و غیر دموکراتیک

طراحی شهری : گونه‌شناسی رویه‌ها و طرح‌ها

- ۴۰..... فرایند طراحی شهر
- ۴۳..... طراحی شهری کامل
- ۴۵..... طراحی شهری هماهنگ
- ۴۸..... طراحی شهری قطعه قطعه
- ۴۹..... طراحی شهری محرک
- ۵۰..... تأمین مالی
- ۵۱..... بازار
- ۵۲..... کنترل‌ها و انگیزه‌ها
- ۵۷..... بررسی طرح
- ۵۹..... اظهار نظر
- ۶۱..... ۳ گونه‌شناسی تکاملی پروژه‌های طراحی شهری
- ۶۱..... گونه‌ها و گونه‌شناسی
- ۶۳..... کاربرد گونه‌شناسی و مسائل مربوط به آن
- ۶۳..... گونه‌های رویه‌ای و محصولی طراحی شهری
- ۶۴..... شهرهای جدید
- ۶۶..... بخش‌های شهری
- ۷۲..... طراحی زیرساخت‌ها
- ۷۵..... متفرقه: عناصر منفرد در فضای شهری
- ۷۵..... پارادایم‌های طراحی شهری
- ۷۸..... گونه‌شناسی پروژه‌های طراحی شهری
- ۷۹..... اظهار نظر
- ۸۱..... بخش دوم : حرفه‌های سنتی طراحی، محصولات آن‌ها و طراحی شهری
- ۸۴..... ۴ محصولات شهرسازی و ماهیت طراحی شهری
- ۸۵..... گونه‌های محصولات شهرسازی سنتی: طرح‌های جامع
- ۸۶..... ابعاد طراحی طرح جامع در مورد شهرهای موجود
- ۸۷..... سیاست‌های عرصه عمومی شهرسازی و طراحی شهری
- ۸۹..... طراحی شهری به عنوان جزئی از طرح جامع
- ۹۱..... برنامه ریزی شهر جدید و طراحی شهری
- ۹۳..... نمونه خاص
- ۹۳..... رانکورن، انگلستان

- ۹۹.. اظهار نظر: آیا شهرسازی همان طراحی شهری است؟ آیا طراحی شهری همان شهرسازی است؟
- ۱۰۱..... ۵ محصولات معماری منظر و ماهیت طراحی شهری
- ۱۰۱..... محصولات معماری منظر: مجتمع‌های تجاری، میدان‌ها، خیابان‌ها و پارک‌ها
- ۱۰۶..... مجتمع‌های عابر پیاده، پیاده راه‌ها و مسیرهای تجربه‌ای
- ۱۰۸..... نمونه خاص:
- ۱۰۸..... مجتمع تجاری مرکز اوک پارک، اوک پارک، ایلی نويز آمریکا
- ۱۱۲..... نمونه خاص:
- ۱۱۲..... مسیر آزادی، بوستون، ماساچوست، آمریکا
- ۱۱۵..... یک یادداشت:
- ۱۱۵..... مسیر میراث، احمدآباد، گوجرات، هندوستان
- ۱۱۸..... میدان‌ها
- ۱۲۰..... نمونه خاص:
- ۱۲۰..... میدان پرشینگ، لس آنجلس، کالیفرنیا، آمریکا
- ۱۲۶..... نمونه خاص:
- ۱۲۶..... لاپلاس دوترو، لیون، فرانسه
- ۱۳۰..... خیابان‌ها
- ۱۳۱..... نمونه خاص:
- خیابان جورج، سیدنی، استرالیا
- ۱۳۵..... پارک‌ها
- ۱۳۶..... نمونه خاص:
- ۱۳۶..... ساحل کاپینگ، ساراواک، مالزی
- ۱۴۰..... نمونه خاص:
- ۱۴۰..... پارک دولویل، پاریس، فرانسه
- ۱۴۵..... یک یادداشت:
- ۱۴۵..... پارک ساحلی شانگهای، شانگهای، جمهوری خلق چین
- ۱۴۸..... یادداشت‌هایی در مورد تهیه جزئیات برای محیط
- ۱۵۰..... اظهار نظر: آیا این گونه محصولات معماری منظر طراحی شهری است؟
- ۱۵۲..... ۶ محصولات معماری و ماهیت طراحی شهری
- ۱۵۲..... محصولات معماری: ساختمان‌ها
- ۱۵۵..... طراحی زمینه‌ای
- ۱۵۶..... نمونه خاص:

- ۱۵۶..... پایونیر پلیس، پرتلند، اورگان، آمریکا.....
- ۱۶۰..... ساختمان‌ها به عنوان محرکی برای توسعه شهری.....
- ۱۶۱..... نمونه خاص.....
- ۱۶۱..... موزه گوگنهایم و طرح جامع آبان‌دویبارا، بیلباتو، اسپانیا.....
- ۱۶۵..... ساختمان‌ها به عنوان طراحی شهری؟.....
- ۱۶۶..... بناهای کلان پیکر.....
- ۱۶۷..... یک یادداشت:.....
- ۱۶۷..... آرکوسانتی، آریزونا، آمریکا.....
- ۱۷۱..... نمونه خاص:.....
- ۱۷۱..... دانشگاه بیله فلد، بیله فلد، آلمان.....
- ۱۷۴..... محلات.....
- ۱۷۵..... منابع اصلی.....
- ۱۷۶..... نمونه خاص:.....
- ۱۷۶..... یونیه.د. بیتاسیون، مارس، فرانسه.....
- ۱۷۸..... مجموعه‌های ساختمانی به عنوان طراحی شهری.....
- ۱۸۰..... نمونه خاص:.....
- ۱۸۰..... گورستان سن کاتالدو، مودنا، ایتالیا.....
- ۱۸۴..... نمونه خاص:.....
- ۱۸۴..... دانشکده کرسج، دانشگاه کالیفرنیا در سانتا کروز، کالیفرنیا، آمریکا.....
- ۱۸۷..... نمونه خاص:.....
- ۱۸۷..... میدان گیراردلی، سان فرانسیسکو، آمریکا.....
- ۱۹۱..... عناصر شهری.....
- ۱۹۲..... اظهار نظر: آیا این محصولات معماری، طراحی شهری است؟.....
- ۱۹۵..... بخش سوم: هسته مرکزی فعالیت طراحی شهری: رویه‌ها و محصولات.....
- ۱۹۸..... ۷ طراحی شهری کامل.....
- ۲۰۰..... نمونه‌های خاص:.....
- ۲۰۰..... شهرهای جدید.....
- ۲۰۱..... پایتخت‌ها.....
- ۲۰۲..... نمونه خاص:.....
- ۲۰۲..... برازیلیا، برزیل.....
- ۲۰۹..... شهرک‌های شرکتی.....

- ۲۱۰..... نمونه خاص:.....
- ۲۱۰..... شهرک جی. اس. اف. سی. وادودارا، هندوستان.....
- ۲۱۲..... بخش‌های شهری: زمین‌های سبز و زمین‌های بایر متروکه.....
- ۲۱۴..... نمونه خاص:.....
- ۲۱۴..... کاپیتال کمپلکس، شاندیگار، هندوستان.....
- ۲۱۸..... نمونه خاص:.....
- ۲۱۸..... باریکان، لندن، انگلستان.....
- ۲۲۲..... بخش‌های شهری: بازسازی شهری.....
- ۲۲۳..... نمونه خاص:.....
- ۲۲۳..... راکفلر سنتر، نیویورک، نیویورک، آمریکا.....
- ۲۲۹..... بخش‌های شهری: حفاظت تاریخی و نوسازی شهری.....
- ۲۳۰..... نمونه خاص:.....
- ۲۳۰..... کلارک کوای، سنگاپور.....
- ۲۳۵..... بخش‌های شهری: مجتمع‌های مسکونی.....
- ۲۳۹..... نمونه خاص:.....
- ۲۳۹..... پروت-الگو، شرق سن لویس، میسوری، ایالات متحده آمریکا.....
- ۲۴۳..... پارک رالیه، سیدنی، استرالیا.....
- ۲۴۷..... نمونه خاص:.....
- ۲۴۷..... ترود سلند، نزدیک کپنهاگ، دانمارک.....
- ۲۵۰..... بخش‌های شهری: مراکز دانشگاهی.....
- ۲۵۱..... نمونه خاص:.....
- ۲۵۱..... دانشگاه مرکزی ونزوتلا، کاراکاس، ونزوتلا.....
- ۲۵۸..... نمونه خاص:.....
- ۲۵۸..... دانشگاه ایالتی نیویورک در آلبانی، نیویورک، آمریکا.....
- ۲۶۱..... بخش‌های شهری: خیابان‌ها.....
- ۲۶۲..... نمونه خاص:.....
- ۲۶۲..... خیابان پیروزی سوسیالیزم، بخارست، رومانی.....
- ۲۶۶..... اظهار نظر.....
- ۲۷۰..... ۸ طراحی شهری هماهنگ.....
- ۲۷۱..... دستورالعمل‌های طراحی.....
- ۲۷۵..... نمونه‌های خاص.....
- ۲۷۶..... شهرهای جدید.....
- ۲۷۷..... نمونه خاص:.....

- ۲۷۷.....سی‌ساید، فلوریدا، امریکا
- ۲۸۲.....بخشهای شهری: سایت‌های اراضی بایر و سبز
- ۲۸۵.....یک یادداشت:
- ۲۸۵.....مرکز شهروند، شنزن، جمهوری خلق چین
- ۲۸۷.....نمونه خاص:
- ۲۸۷.....لادفانس، -لوت‌دوسن، فرانسه
- ۲۹۶.....نمونه خاص:
- ۲۹۶.....کاناری وارف، آیل او داگز، لندن، انگلستان
- ۳۰۳.....نمونه خاص:
- ۳۰۳.....بورایل، لیل، فرانسه
- ۳۰۸.....نمونه خاص:
- ۳۰۸.....لوچیاژو، بودانگ، شانگهای، جمهوری خلق چین
- ۳۱۸.....نمونه خاص:
- ۳۱۸.....بتری پارک سیتی، نیویورک، امریکا
- ۳۲۷.....نمونه خاص:
- ۳۲۷.....میدان پترنوستر، لندن، انگلستان
- ۳۳۵.....نمونه خاص:
- ۳۳۵.....پاریزر پلاتز، برلن، آلمان
- ۳۴۱.....نمونه خاص:
- ۳۴۱.....پوسدامر پلاتز، برلن-آلمان
- ۳۴۸.....یک یادداشت:
- ۳۴۸.....پروژه محل مرکز تجارت جهانی، نیویورک، ایالات متحده امریکا
- ۳۵۵.....بخش‌های شهری: بازسازی شهری
- ۳۵۷.....نمونه خاص:
- ۳۵۷.....چالز سنتر، بالیتمور، مریلند، ایالات متحده امریکا
- ۳۶۴.....نمونه خاص:
- ۳۶۴.....سترال گلندیل، کالیفرنیا، ایالات متحده امریکا
- ۳۷۲.....بخش‌های شهری: مراکز دانشگاهی
- ۳۷۳.....نمونه خاص:
- ۳۷۳.....دانشگاه ایالتی نیویورک، پرچس، نیویورک، ایالات متحده امریکا
- ۳۷۸.....نمونه خاص:
- ۳۷۸.....مرکز فناوری دنور، دنور، کلرادو، امریکا
- ۳۸۲.....بخش‌های شهری: مسکن

- ۳۸۳ نمونه خاص:.....
- ۳۸۳ استاد توپلن آن در راش اشتراسه، برلن، آلمان.....
- ۳۸۷ بخش‌های شهری: بازار جشن‌های ساحلی.....
- ۳۸۹ نمونه خاص:.....
- ۳۸۹ دارلینگ هاربور، سیدنی، استرالیا.....
- ۳۹۵ اظهار نظر.....
- ۳۹۹ ۹ طراحی شهری قطعه - قطعه (منفصل).....
- ۳۹۹ بخش‌های شهری و طراحی شهری.....
- ۴۰۱ نمونه خاص:.....
- ۴۰۱ تأثر و بخش‌های دیگر، نیویورک، نیویورک، آمریکا.....
- ۴۰۷ نمونه خاص:.....
- ۴۰۷ مرکز بلویو، ایالت واشنگتن، آمریکا.....
- ۴۱۳ نمونه خاص:.....
- ۴۱۳ محدوده مرکزی شهر، فیلا دلفیا، پنسیلوانیا، ایالات متحده آمریکا.....
- ۴۱۷ اظهار نظر.....
- ۴۱۹ ۱۰ طراحی شهری محرک (زیر ساختی).....
- ۴۲۲ تزریق به عنوان یک ایده.....
- ۴۲۴ نمونه‌های خاص:.....
- ۴۲۵ اتصالات شهری: به هم پیوستن شهرها به صورت یک واحد.....
- ۴۲۷ نمونه خاص:.....
- ۴۲۷ کوریتیا، برزیل.....
- ۴۳۳ نمونه خاص:.....
- ۴۳۳ شبکه ام. آر. تی. سنگاپور.....
- ۴۳۹ نمونه خاص:.....
- ۴۳۹ امتداد خط جوپیلی، لندن، انگلستان.....
- ۴۴۵ اتصال بخش‌های شهری: انسجام بخشها در یک واحد.....
- ۴۴۵ طراحی زیر ساختها برای جای دادن ساختمانها.....
- ۴۴۸ نمونه خاص:.....
- ۴۴۸ نمایشگاه ۹۲ سیویه، اسپانیا.....
- ۴۵۳ نمونه خاص:.....
- ۴۵۳ شهرک آرانیا، ایندور، هندوستان.....
- ۴۵۶ جای دادن زیر ساختها.....
- ۴۵۷ نمونه خاص:.....

- شبکه پیاده راه‌های هوایی، مینه آپولیس، مینه سوتا، ایالات متحده آمریکا..... ۴۵۷
- نمونه خاص:..... ۴۶۱
- پاسنودل ریو، سن آنتونیو، نگزاس، ایالات متحده آمریکا..... ۴۶۱
- تزییق اجزای: سرمایه‌گذاری‌های راهبردی به عنوان محرک..... ۴۶۵
- یک یادداشت:..... ۴۶۸
- چاتانوگا، تنسی، ایالات متحده آمریکا..... ۴۶۸
- اظهار نظر..... ۴۷۰
- بخش چهارم: آینده طراحی شهری..... ۴۷۳**
- ۱۱ درس‌هایی از نمونه‌های خاص: مباحث جاری و آتی طراحی شهری..... ۴۷۷**
- مباحث محتوایی..... ۴۷۹
- طیفا متغیرها (و مردم) مورد نظر..... ۴۸۰
- کارایی: آیا محیط‌های کارآمد دارای کارایی‌اند؟..... ۴۸۲
- تفکیک و تجمع فعالیت‌ها و مردم..... ۴۸۴
- تفکیک ترافیک سواره از پیاده: ماهیت خیابان‌ها..... ۴۸۶
- حس مکان..... ۴۸۸
- یک محیط زیست سالم و توسعه پایدار..... ۴۹۱
- تغییرات فناوری و شکل شهر..... ۴۹۵
- تأثیر خرابکاری، بزه‌کاری و ستیزه‌جویی..... ۴۹۷
- مباحث رویه‌ای..... ۴۹۸
- ماهیت فرایند طراحی شهری..... ۴۹۹
- ماهیت مشارکت عمومی..... ۵۰۲
- ماهیت خلاقیت..... ۵۰۳
- برخورد با آینده..... ۵۰۴
- چه کسی هزینه‌های آن را می‌پردازد؟..... ۵۰۶
- میزان کنترل..... ۵۰۷
- اظهار نظر..... ۵۰۸
- کلام آخر: طراحی شهری - زمینه یا رشته و حرفه؟..... ۵۱۰**
- پس طراحی شهری چیست؟..... ۵۱۱
- طراحی شهری به عنوان یک رشته؟..... ۵۱۳
- نتیجه‌گیری..... ۵۱۶
- منابع..... ۵۱۹**

مقدمه مترجم

طراحی شهری فعالیتی است که با وجود نقش تعیین کننده‌ای که می‌تواند در شکل‌دهی به محیط انسان ساخت سکونتگاه‌های انسانی و ارتقای کیفیت آن داشته باشد و علیرغم اینکه بیش از ۵۰ سال هم از شکل‌گیری آن به شکل کنونی می‌گذرد، همچنان در حاله‌ای از ابهام قرار دارد و متخصصان امر هر یک به فراخور شرایط و محیط خاص خود نسبت به ماهیت، هدف و روش‌های آن اظهار نظر کرده ولی هنوز هم به یک توافق صریح و روشن در این مورد دست نیافته‌اند.

تنوع دیدگاه‌ها نسبت به ماهیت طراحی شهری

پس از چندین تجربه ترجمه^۱ که با هدف معرفی مفاهیم، روش‌ها و فنون جدید طراحی شهری به جامعه حرفه‌ای و دانشگاهی کشورمان صورت گرفت، تصمیم بر این بود که بیش از این به این امر پرداخته نشود و به جای آن، تولید منابع اصیل مبتنی بر پژوهش و با هدف تأمین نیازهای خودی مد نظر قرار گیرد. ولی با وجود این با مشاهده کتاب "طراحی شهری" اثر جان لنگ تصمیم به ترجمه این کتاب گرفتیم، زیرا از جهات مختلف آن را برای دانشجویان و صاحبان حرفه طراحی شهری در کشور مفید دانستیم.

کتاب "طراحی شهری" با استناد به بیش از ۵۰ نمونه خاص پروژه‌های طراحی شهری از سرتاسر

۱- برای مثال نگاه کنید به: نوری شکل شهر. تألیف کوین لینچ، ترجمه سید حسین بحرینی، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۷۶. برنامه‌ریزی محیطی برای توسعه زمین، دستورالعملی برای برنامه‌ریزی و طراحی محلی پایدار، تألیف: آن آر بی پرو کاترین هیکیتر، ترجمه سید حسین بحرینی و کیوان کریمی. طراحی شهر، به سوی شکل پایدار شهر، تألیف فری هیلدر برنسد، ترجمه سیدحسین بحرینی، انتشارات شرکت داده پردازی ایران.

دنیا سعی در روشن کردن مفاهیم پیچیده طراحی شهری داشته، در نهایت به یک دسته‌بندی پیشنهادی از انواع پروژه‌های طراحی شهری بر اساس نوع محصول نوع فرایند دست یافته است: طراحی شهری کامل، هماهنگ، محرک و منفصل.

از ویژگی‌های برجسته این کتاب می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- انتخاب طیف گسترده نمونه‌ها از نقاط مختلف دنیا با مقیاس‌های متفاوت و موضوعات متنوع،
- دسته‌بندی پروژه‌ها بر اساس تحلیل، مقایسه و ارزیابی نمونه‌های واقعی.
- توجه همزمان به فرایند (process) و محصول (product) طراحی و تأکید بر تأثیر این دو بر یکدیگر،
- تأکید بر پیچیدگی و چند بعدی بودن فعالیت طراحی شهری و خودداری از ساده‌انگاری بیهوده در این زمینه،
- تمایز بین فرایند طراحی شهری در جوامع دموکراتیک و جوامع غیردموکراتیک،
- تشریح ارتباط متقابل و تداخل بین رشته‌های همجوار با طراحی شهری نظیر: معماری معماری منظر، عمران و برنامه‌ریزی شهری و پیشنهاد جایگاهی منطقی برای آن.

ولی بحث قابل تأمل در کتاب، پیش‌بینی آینده این رشته و پیشنهاد زمینه‌های فعالیت آن است. کتاب به معرفی زمینه‌هایی برای آینده می‌پردازد که سالهاست در طراحی شهری، چه در سطح جهان و حتی در کشور خودمان مطرح بوده و حداقل در سطح دانشگاه‌ها مورد توجه قرار داشته است. از آن جمله می‌توان به موارد زیر که نویسنده این سطور در تولید آنها نقش داشته، اشاره کرد:

- معرفی پایه معرفتی طراحی شهری^۱ که حدود یک ربع قرن پیش انجام شده است،
- تدوین تئوری یکپارچه طراحی شهری^۲،
- بحث مربوط به دو نوع تئوری طراحی شهری در دو مقیاس جهانی و محلی^۳،
- بررسی ارتباط بین فرهنگ، الگوهای رفتاری و فضاهای شهری و نقش طراحی شهری در بهبود کیفیت این فضاها^۴،

1- Bahrainy, H. (1981). Recognition of the knowledge base and Language of urban design, Ph. D. Dissertation, University of Washington, Seattle, WA.

2- Bahrainy, H. (Forthcoming). An integrative theory of urban design.

3 - بحرینی، سید حسین ۱۳۷۴. زبان طراحی شهری خودی، مجموعه مقالات تاریخ معماری و شهرسازی ایران، جلد ۲، ارگ بم، کنگره سازمان میراث فرهنگی کشور

4 - بحرینی، سید حسین ۱۳۷۵. تحلیل فضاهای شهری در رابطه با الگوهای رفتاری استفاده‌کنندگان، انتشارات دانشگاه تهران

- نقش طراحی شهری در کاهش آلودگی هوای شهرها^۱،
- کاهش آلودگی هوای شهرها با ایجاد تغییر در جزایر حرارتی شهرها و همچنین تعیین مکان، شکل، اندازه و نوع کاربری‌ها و ابعاد، جهت، و مصالح مورد استفاده در بناها به منظور کاهش آلودگی هوای شهرها^۲،
- نقش طراحی شهری در کاهش خطرات زلزله^۳،
- توجه به فرایند طراحی شهری، عوامل مؤثر در سازوکارهای تصمیم‌گیری، و ...^۴
- ارتباط بین فرایند و محصول در طراحی شهری^{۵، ۶، ۷}،
- کاربرد مفاهیم پایداری در طراحی شهری^۸
- شاخص‌های ارزیابی کیفیت محیط شهری^۹
- طراحی شهری تدریجی و تکاملی (هماهنگ)^{۱۰}

همانطور که ملاحظه می‌شود فعالیت‌های بالا اغلب در دو زمینه اساسی زیر قرار داشته‌اند: یکی بحث نظری مرتبط با معرفت‌شناسی^{۱۱} و یا چستی طراحی شهری که به فلسفه وجودی، موقعیت و ماهیت طراحی شهری می‌پردازد، و دیگری مباحث مربوط به عملکردهای طراحی شهری که نقش، راه‌ها و روش‌های مربوطه را در بهبود کیفیت عرصه عمومی^{۱۲} مورد مذاقه قرار داده است. در این راستا باید

-
- 1- بحرینی، سید حسین ۱۳۷۶. کاربرد مطالعات آلودگی هوا در طراحی شهری (نمونه خاص شهر تهران)، مجله محیط‌شناسی شماره ۱۸
 - 2- بحرینی، سید حسین ۱۳۷۴. بررسی نقش کاربردی زمین در ایجاد جزایر حرارتی و آلودگی هوای شهر تهران. مجموعه مقالات سمینار کشوری و بهداشت محیط ۱۰-۸ اسفند. دانشگاه تهران و همچنین بحرینی، سید حسین و دیگران ۱۳۷۵. تحلیلی بر جزایر حرارتی در شهر تهران. کنفرانس منطقه‌ای تغییر اقلیم، خرداد ۱۳۷۵، تهران
 - 3- Bahrainy, H. 1998. Urban design and planning in a seismic-prone zone, the case of Rasht in NW of Iran, ASCE
 - 4- بحرینی، سید حسین ۱۳۷۷. فرایند طراحی شهری. انتشارات دانشگاه تهران
 - 5- بحرینی، سید حسین و بهناز امین‌زاده، ۱۳۸۵. طراحی شهری در ایران: نگرشی نو. مجله هنرهای زیبا. شماره ۲۶ تابستان
 - 6- Bahrainy, H. and B. Aminzadeh (forthcoming). Autocratic urban design.... IPDR.
 - 7- Bahrainy, H. and B. Aminzadeh (2007). Evaluation of Urban Regeneration Projects.... IJER
 - 8- بحرینی، سید حسین و دیگران، (در دست انتشار)، دستورالعمل‌ها و مکانیزم‌های توسعه پایدار شهری، بحرینی، سید حسین و میرزا احمدی ترشیزی، ۱۳۷۸. بررسی زمینه‌های تعادل زیستی در ساختار شهر. محیط‌شناسی. تابستان. و بحرینی، سید حسین، ۱۳۷۸. جست‌وجوی مفاهیم پایداری در کانون‌های زیستی کهن. نخستین همایش فرهنگ و میراث طبیعی. ۱۴-۱۶ مهرماه. دانشگاه تبریز. بحرینی، سید حسین. ۱۳۷۶. شهرسازی و توسعه پایدار. رهیافت. فصلنامه علمی و پژوهشی. شماره ۱۷.
 - بحرینی، سید حسین. ۱۳۷۶. شهر، شهرسازی و محیط‌زیست. محیط‌شناسی. شماره ۲۰. زمستان
 - 9- بحرینی، سید حسین و منوچهر طبیعیان. ۱۳۷۷. مدل ارزیابی کیفیت محیط شهری. محیط‌شناسی. شماره ۲۱. تابستان
 - 10- بحرینی، سید حسین و بهناز امین‌زاده (۱۳۸۲). طراحی محور عمار یاسر (قم) - دانشکده محیط زیست، دانشگاه تهران

متذکر شد که چنانچه طراحی شهری بخواهد به عنوان یک فعالیت پویا و مؤثر نقش فعالی در زندگی ساکنان سکونتگاه‌های انسانی داشته باشد، باید بتواند چارچوب فکری و عملی خود را با شرایط روز جوامع یعنی نیازها، امکانات و مسایل دوران تطبیق دهد.

به هر تقدیر کتاب "طراحی شهری" با یک رویکرد تحلیلی و با استناد به نمونه‌های واقعی توانسته است گام بسیار مؤثری برای روشن شدن مفاهیم پیچیده و رام نشده^۱ حرفه طراحی شهری بردارد، که بدون شک کمک بزرگی به پیشرفت آن کرده، استحکام زمینه‌های نظری و کارآمدی بیشتر روش‌ها و در نهایت بهبود و ارتقای شهر و فضاهای شهری را به دنبال خواهد داشت. با این حال باید انتظار داشت که نقطه نظرات و موضع‌گیری‌های مطرح شده در کتاب به‌طور کامل مورد تأیید صاحب‌نظران قرار نگرفته و اظهارنظرهای موافق و مخالف زیادی را به‌وجود آورده و خواهد آورد، که این امر در مورد زمینه‌ای چون طراحی شهری طبیعی به نظر می‌رسد.

نپرداختن به مباحث اصلی و اساسی مبانی نظری طراحی شهری همچون فلسفه وجودی طراحی شهری، نقش، عملکرد و ماهیت آن در جوامع و نظام‌های مختلف یک نقص مهم و تعیین‌کننده کتاب به شمار می‌رود. در حالی که در چند مورد به پارادایم طراحی شهری که به نظر می‌رسد به جای نظریه به کار گرفته شده اشاره شده ولی به هیچ وجه چنین موضوع حیاتی که می‌تواند کلیه جنبه‌های طراحی شهری را تحت تأثیر قرار داده و پاسخگوی پرسش‌های اساسی مربوط به فلسفه وجودی طراحی شهری باشد، مورد بررسی دقیق و کامل قرار نمی‌گیرد و به نظر می‌رسد کلیه بحث‌ها در یک چارچوب قراردادی و مفروض مطرح شده باشند.

لازم می‌دانم در درجه اول از کمک‌ها و راهنمایی‌های ارزشمند پرفسور لنگ تشکر کنم و علاوه بر این از کسانی که در برگرداندن اسامی بیگانه به زبان‌های اسپانیایی، فرانسوی، آلمانی و ایتالیایی یاری‌ام کردند به‌ویژه سرکار خانم مهندس لویزا طیبیان، دکتر سید محسن حبیبی، دکتر فریدون قریب و دکتر حسنعلی لقابی صمیمانه تشکر کنم. کمک مؤثر این عزیزان بار سنگین اشتباه در ذکر نام‌های مختلف از پنج قاره را از دوشم برداشت، ولی با وجود این چنانچه قصوری در این زمینه رخ داده باشد، مسئولیت آن بر عهده اینجانب خواهد بود.

سید حسین بحرینی

پیشگفتار

واژه «طراحی شهری» در اواسط دهه ۱۹۵۰ برای اولین بار به وجود آمد، اما پس از گذشت ۲۰ سال همچنان جز در گروه کوچک کسانی که به توسعه چهاربعدی عرصه‌های شهری علاقه‌مندند، کاربرد ندارد. امروز به تقریب برای هر فعالیتی که با سکونتگاه‌های انسانی سروکار داشته باشد استفاده می‌شود. برای چنین تفسیری دو دلیل وجود دارد. اول اهمیتی است که فعالیت‌های طراحی شهری در ایجاد موقعیت‌های ارتقاء (اگر نه تعیین) کیفیت زندگی مردم و در واقع کره زمین دارا می‌باشد. دوم این که بدنه اصلی معماران و برنامه‌ریزان شهری دریافته‌اند که فاصله گرفتنشان، از فعالیت‌های طراحی شهری چه از نظر علمی و چه حرفه‌ای، هر چه قدر هم مورد نیاز بوده باشد نابخردانه است. این دوری در پاسخ به انتقاداتی بود که به ایدئولوژی‌های معماری و طرح‌های معماری حاصل از آن در دهه‌های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ وارد شده بود. این کارها بر مبنای آن دسته از پارادایم‌های کیفیت محیطی قرار گرفته بود که از مدرنیست‌ها به ارث رسیده بود. خوشبختانه گروه به نسبت کوچکی از معماران که در سرتاسر دنیا پراکنده بودند، از این انتقادات درس گرفته و رشته در حال شکل‌گیری طراحی شهری را تا آنجا پیش بردند که بتوان آن را به عنوان یک رشته بالقوه و جدی مطرح کرد. نوشتن این کتاب چنین بوده است: (۱) ارائه گونه‌شناسی رویه‌ها و محصولات که گروه‌های مختلف مردم یا رشته‌های مختلف از طراحی شهری برداشت می‌کنند. (۲) ارائه تعدادی نمونه خاص به صاحبان حرفه و دانشجویان، که حاوی طیفی از تفاسیر مختلف طراحی شهری باشد و (۳) ارائه مجموعه اولیه از چنین مطالعاتی که بتوان آن را به عنوان شاهد در بحث‌های مربوط به چگونگی برخورد با موضوع در شرایط خاص به کار گرفت. طراحی شهر همانند هر فعالیت خلاقانه دیگر یک فرایند مجادله‌ای است. همانگونه که دادگاه عالی ایالات متحده آمریکا در دهه ۱۹۹۰ مقرر کرده که هر ادعای جدی باید متکی بر شواهد باشد و اظهار نظر صرف و یا ادعای متخصص حرفه‌ای نمی‌تواند کارساز باشد. نمونه‌های خاص یکی از منابع شاهد را تشکیل می‌دهند.

قدردانی

نگاهی کنجکاوانه به این کتاب نشان می‌دهد که به کارهای دیگران تکیه دارد. بخش عمده مطالب مربوط به نمونه‌های خاص از منابع ثانویه گرفته شده است. منبع آن چه که اهمیت داشته در متن ذکر شده و در فهرست منابع و منابع اضافی برای مطالعه نیز آمده است. اغلب مصاحبه با افراد ذیربط نظیر طراحان، صاحبان مستملات، سازمان‌های حمایت‌کننده و ساکنان و استفاده‌کنندگان و همچنین تجزیه و تحلیل سایت نیز مکمل منابع مذکور بوده است. بنابراین در تکمیل این کار بسیاری از افراد مشارکت داشته‌اند. من از همه آنها تشکر می‌کنم، زیرا بدون همکاری آنها، فکر کردن به این کتاب غیر ممکن می‌نمود چه رسد به نتیجه رساندن آن.

جمع‌آوری اطلاعات و تصاویر برای کتابی از این نوع مستلزم صرف هزینه زیادی است. منابع مختلفی طی سال‌ها این تحقیق را از نظر مالی حمایت کرده‌اند: اعتبارات صندوق خانواده گراسر، مؤسسه آمریکایی مطالعات بومیان آمریکا، شورای تحقیقات استرالیا و دانشکده محیط انسان ساخت دانشگاه نیوساوت ویلز، وجود این حمایت‌های مالی بازدیدهای محلی را ممکن کرد. بدون چنین حمایت‌هایی تهیه این کتاب میسر نبود.

The text¹

I am particularly in debt to a number of people who read this work in manuscript form at various stages in its development. They are Alexander Cuthbert, Arza Churchman, Bruce Judd, George Rolfe, Arlene Segal, Ahmad Soemardi and Alix Verge. The extremely helpful comments of anonymous reviewers resulted in a major reorientation to the argument presented. In addition, special mention must be made of all the critics, stakeholders and authors with whom I have discussed the cases included in this book or who have reviewed specific case studies. The list of people is lengthy. It includes Amilio Ambaz, Alan Balfour, Jonathan Barnett, David Chesterman, George Claffen, Abner Colmenares, Ian Connolly, Vicente del Rio, Balkrishna Doshi, David Gordon, Gary Hack, Sir Peter Hall, Heng Chy Kiang, Jesus Roman Herrera, Mark Hinshaw, Arun Jain, Kathy Kolnick, Liu Thai Ker, René Masson, William Morrison, Waikien Ng, Laurie Olin, Margaret Petrykowski, Boon Powell, Jim Rez, Susan Shick, Michael Sorkin, Cassio Taniguchi, Bernard Tschumi, Alfonso Vegara, Alix Verge, Elise Vider, Mike Watkins, James Weirick and Tingwei Zhang. They have helped me to enrich the text and to get the story straight.

Tracking down sources of material and illustrations has been a time-consuming affair in which I have been assisted by colleagues and students at a number of educational institutions: the University of Pennsylvania in Philadelphia, the University of New South Wales in Sydney, Sinan Mimarlik Universitesi in

۱- از آنجایی که بخش عمده مطالب زیر حاوی اسامی افراد و مؤسسات است بنابراین ترجیح داده شد به جای ترجمه به زبان اصلی آورده شود (مترجم).

Istanbul and CEPT, the Centre for Environmental Planning and Technology in Ahmedabad. The individuals who have assisted me include El-Hassan Amr, Oleksandra Babych, Clare Billingham, Kevin Brake, Giancarlo Cerutti di Ludovico, Nick Chapin, Carol Chan, Tao Cheehai, Cheng Tan Fui, Chiu Kuo-Wei, Elizabeth Cox, Janaka Dharmasena, Rich Fowler, Fu Yuan Yuan, Ahmad Kamal Abdul Ghani, Hu Min, Hu Xin, Lee Yun Tae, Lesley Thomas Jacob, Wilderich Kalthoff, Keith Koh, Kwon Kwi Suk, Lim Tracee Way Le, Jian Li, Handy Limandibrata, Liu Yu-Ning, Johnson Tan Boon Loke, Nadira Yapa Mendis, John Milkan, Jagdeep Oberoi, Shudong Pang, Andrew Napier, Ni Ming-Te, Yudi Prastowo, Sarah Rock, Ewan Saunders, Monik Setyaningsih, Malvin Soh, Andrew Tam, Tran Thai Nguyen, Wang Bo, Wang Chao, Kathryn Werner, Michael White, Stephen White, Susanti Widiastuti, Dennis Wong, Wong Po Yin, Ringo Kee Fu Wong, Yan Gu, Yang Ke, Yang Lee, Yee Ling Lai, Howard Yu, Yuan Zhe, Yun Ni, Yin Yin, Nor Hamiza Zakaria and Zi Yu-fen.

Illustrations

There are many illustrations in this book. With a number of exceptions the photographs, diagrams and drawings used are by me or I hold their copyright. The copyright has lapsed for some of the others while yet others are in the public domain. The source of each illustration for which I do not hold the copyright and/or which I have used due to the courtesy of others is noted with the item. Giancarlo Cerutti di Ludovico, George Claffen, Vicente del Rio, Rohan Dickson, Ruth Durack, Robert Freestone, Mark Francis, Peter Kohane, Kathy Kolnick, Susannah Lang, William Morrison, Deepti Nijhawan, Laurie Olin, Tata Soemardi, Jennifer Taylor, Bernard Tschumi, the Universität Bielefeld, Alix Verge and Herti Verge all provided me with photographs. Oleksandra Babych, Susanti Widiastuti, Thanong Poonteerakul, Lee Yuntai, Munir Vahanvati, Alix Verge, Wang Chao, Yin Yin and Zhe Xian prepared drawings for me from a variety of sources. These photographs and drawings have enriched my whole work so I owe a great debt to the generosity of many people.

A final acknowledgement

It has been difficult to track down some of the sources of information included in this book. A number of the photographs that form part of my collection were given to me by students and colleagues over the past 20 years. I no longer have a record of their provenance. A number of the drawings prepared for this text are based on more than one source and who holds the original copyright is unclear. Every effort has, however, been made to contact and credit the copyright holders of all this material. In a number of cases it has been in vain. I thus apologize for any copyright

infringements that might have inadvertently occurred. If copyright proprietorship can be established for any of the work not specifically or erroneously attributed please contact me at the Faculty of the Built Environment, University of New South Wales, Sydney, Australia 2052 or at jonl@unsw.edu.au.

Jon Lang
Sydney
February 2005

www.ketab.ir

يك شهر خوب حاصل تصميمات فردی، مستقل و
خودخواهانه نیست.

(انریک پنالوسا، شهردار بوگوتا)

مردم طرح میدهند و خدا می خندد
(ضرب المثل عبری)

برای سه عضو خانواده "ورج"^۱

هرتی^۲

الکس^۳

مادلین^۴

www.ketab.ir

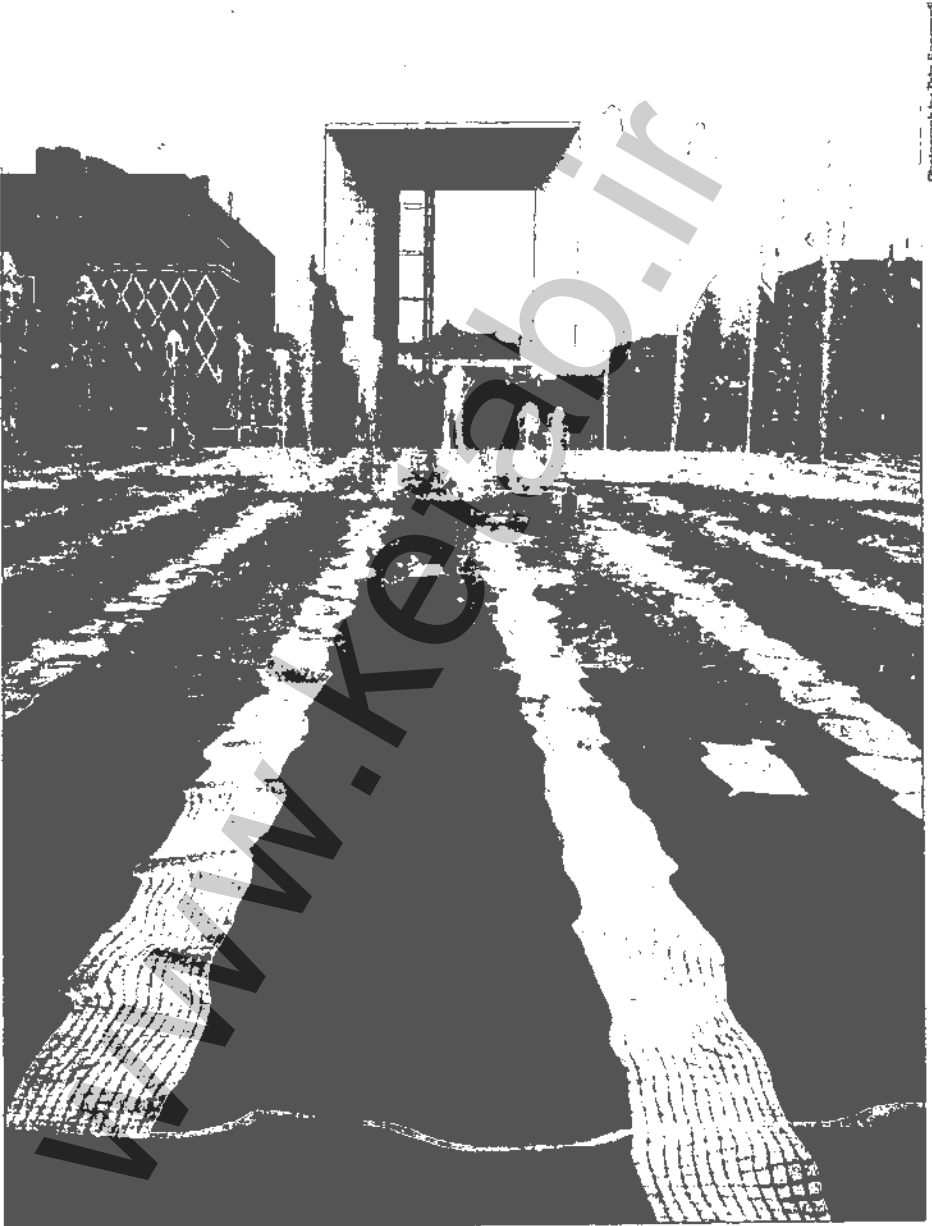
۱- Verge

نام فامیل همسر و دو دختر جان لنگ است

۲- Herti

۳- Alix

۴- Madeline

طاق بزرگ لادفانس^۱، اوت دوسن^۲ در سال ۲۰۰۴

1- La Defense

2- Hauts - de - seine

مقدمه: طرح مسئله

در بین تمام رشته‌های طراحی، طراحی شهری بیشترین تأثیر را بر ماهیت شهرها و زندگی شهری دارد. هر چه قدر هم الگوی پیشنهادی کاربری زمین که توسط برنامه‌ریزان شهری تجویز می‌شود، منطقی و موجه و ساختمان‌ها و ماهیت منظر آن زیبا و مفید باشد، این ترکیب کلی سه بعدی فرم‌ها و فضاها است که به یک شهر شخصیت می‌دهد (آن گونه که در زمان و در طی زمان دیده می‌شود). شهرها به دست گروه بیشماری از طراحان به شکل آگاهانه یا ناآگاهانه شکل می‌گیرد، که هر کدام در صدد تأمین منافع و علائق خودند. طراحی شهری حاوی اقدامات هماهنگ و خودآگاهانه در طراحی شهرهای جدید و سکونتگاه‌های دیگرانسانی و یا طراحی مجدد شهرهای موجود و یا بخش‌هایی از آنها در پاسخگویی به نیازهای ساکنان است و رای آن طراحی شهری نشان دهنده اقدامات ارادی در خلق تغییرات مثبت درجهان است، اعم از تغییرات کالبدی یا اجتماعی. بنابراین این کار باید به خوبی انجام شود و برای این کار طراحی شهری نیاز به یک پایه معرفتی معتبر دارد. شاید بهترین راه برای چنین پایه‌ای یک شکل تشریحی و توصیفی انتزاعی تئوری شکل شهر و نیروهایی است که آن را شکل می‌دهند. البته طراحان اغلب برای به دست آوردن راه‌حل‌های خود توجهی به چنین پایه معرفتی نمی‌کنند. آنها به شدت بر تجارب گذشته تکیه دارند. تردیدی نیست که از آنچه در گذشته انجام داده‌ایم، یعنی موارد خاصی از پروژه‌های تمام شده، می‌توان درس‌های زیادی گرفت.

طراحی شهری واژه‌ای ابهام آمیز است. اگر هدف کتاب روشن شدن معنای آن با توجه به محصولی که خلق می‌کند و فرایندهایی که برای خلق این محصول مورد استفاده قرار می‌دهد، باشد، پس لازم است از اینجا شروع کنیم که چرا چنین توضیحی ضروری است. از نظر برخی از صاحبان حرفه طراحی، ضرورتی برای چنین کاری وجود ندارد. طراحی شهری می‌تواند برای هر کس همان چیزی را که او می‌خواهد، معنی بدهد. البته چنانچه رشته‌ای نتواند ماهیت، هدف و روش‌های خود را به صورت کلی مشخص کند، هرگونه پیشرفت آن مشکل خواهد بود. با این حال هدف کتاب تنها ارائه تعریف روشنی برای طراحی شهری نبوده، بلکه نشان دادن گونه‌های مختلفی از فعالیت‌های طراحی شهری که طی ۵۰ سال گذشته انجام گرفته، نیز بخشی از هدف کتاب محسوب می‌شود. امروز می‌توان بر اساس کلیه تجربیاتی که به دست آورده‌ایم، یک گونه شناسی مقدماتی از فعالیت‌های طراحی شهری ارائه دهیم. تا ساختاری را برای حوزه فعالیت رشته به وجود آورد.

این گونه شناسی براساس منابع زیر به دست آمده است: (۱) نظریه‌های موجود در رشته‌های معماری، معماری منظر و برنامه‌ریزی، (۲) تجزیه و تحلیل آنچه به عنوان پروژه‌های طراحی شهری شناخته شده است. این گونه‌شناسی سپس برای دسته بندی تعدادی از موارد خاص، که حاوی نکات ویژه‌ای در

چارچوب‌های فرهنگی و سیاسی خاص است، به کار گرفته شد. این نظام طبقه بندی ممکن است آنطور که انتظار می‌رود دقیق و صریح نباشد. مرز بین فرایندهای طراحی شهری اغلب نامشخص و ابهام آمیز بوده و بنابراین تعیین مرز دقیق بین آنها به سهولت امکان پذیر نیست.

یک نکته

جورج اورول^۱ در مقاله‌ای با عنوان «سیاست و زبان انگلیسی» که در سال ۱۹۴۶ نوشته شده اظهار کرد، که کلماتی مانند دموکراسی، سوسیالیسم، آزادی، وطن پرستی، واقع بینی و عدالت دارای معانی گوناگونی هستند که «نمی‌توانند با یکدیگر سازگار باشند». در مورد دموکراسی وی می‌گوید «نه تنها تعریف مورد قبولی برای آن وجود ندارد، بلکه تلاش برای ارائه چنین تعریفی با مقاومت کلیه طرف‌ها روبه‌رو شده است». نتیجه این شده که «مدافعان هر نوع نظامی ادعا کنند که نظام آنها دموکراتیک است» (Orwell, 1961). دنیای هنر نیز از ابهام کلمات استفاده‌های زیادی می‌کند.

اورول بر این باور است که کلماتی همچون «رومانتیک، پلاستیک، ارزش‌ها، انسان، مرده، سانتی مانند، مانتال، طبیعی، سرزندگی» همه بی معنی‌اند. علاوه بر این کسانی هم که آنها را به کار می‌برند، انتظار خاصی از این کلمات ندارند. در نتیجه منتقدان می‌توانند موضوعی را به بحث بگذارند بدون اینکه بدانند دیگری در مورد چه چیزی صحبت می‌کند و می‌توانند با یکدیگر موافقت و یا اگر نخواهند مخالفت کنند. اورول می‌توانسته همین نظریات را در مورد رشته معماری داشته باشد. واژه‌هایی چون مقیاس انسانی، اورگانیک، بویا و زمینه نیز با ابهامی به همان اندازه توسط معماران به کار گرفته می‌شود. در حقیقت مبهم بودن کلمات و یا چند پهلو بودن آنها و بنابراین در کل بی معنی بودن آنها امتیازاتی برای سه زمینه سیاست، هنر و معماری به حساب می‌آید. زیرا امکان می‌دهد که بحث به راحتی جریان پیدا کند، البته بدون هیچ گونه وضوح و صراحتی.

چنین نظری را می‌توان در مورد استفاده از عنوان «طراحی شهری» امروز نیز بیان کرد. نیز اکثر شاغلان حرفه طراحی و افراد دیگری که به آنچه آنها طراحی شهری می‌نامند، اشتغال دارند، از ارائه تعریف برای آن امتناع می‌ورزند که سبب می‌شود هر کدام بتوانند ادعای تخصص در طراحی شهری را داشته باشند و براساس گفته اورول درباره آن بایکدیگر صحبت کنند بدون اینکه درک مشترکی از آن داشته باشند. چنانچه معماران، معماران منظر و برنامه‌ریزان شهری بخواهند کمک مؤثری برای توسعه شهرها و سایر سکونتگاه‌های انسانی باشند، چنین ابهامی هم غیرضروری و هم بی فایده خواهد بود. وقتی از این واژه استفاده می‌کنیم، در واقع باید بدانیم درباره چه چیزی صحبت می‌کنیم. آیا قادریم منظور خود را به

روشنی بیان کنیم؟

تحلیلی از پروژه‌های ساختمانی انجام شده طی پنج دهه گذشته که به عنوان "طراحی شهری" مطرح شده، این امکان را در اختیار ما می‌گذارد که ببینیم دامنه عملکرد طراحی شهری به کجا کشیده شده است. با تعداد مشخصی از موارد خاص که این پروژه‌ها را به عنوان محصولات طراحی شهری بررسی کرد، و همچنین با بررسی چگونگی تولید آنها می‌توان به گونه شناسی یا نظامی از طبقه بندی پروژه‌های طراحی شهری دست یافت که مباحث مربوط به طراحی شهری را روشنتر می‌کند. علاوه بر این یا یک گونه‌شناسی مشخص متخصصان حرفه‌ای قادر خواهند بود به این نکته پی ببرند که چگونه راه کارهای مختلف طراحی شهری در شرایط متفاوت اجتماعی-سیاسی نتایج گوناگونی به بار آورده است. پیش از تهیه گونه شناسی لازم است معنی طراحی شهری را در یک سطح کلی بشناسیم. پس از این کار می‌توان ویژگی‌های خاص آن را بررسی کرد.

یک نکته مقدماتی درباره طراحی شهری

پنجاه سال از زمان پیدایش واژه «طراحی شهری» و شاید سه دهه از کاربرد گسترده آن می‌گذرد. ولی مشکل بتوان به ریشه واقعی این واژه پی برد. در سال ۱۹۵۶ کنفرانسی درباره طراحی شهری در دانشگاه هاروارد با نظارت حوزه لویس سرت^۱ برگزار شد و اولین برنامه‌های آموزشی طراحی شهری پیش از پایان دهه در دو دانشگاه هاروارد و پنسیلوانیا راه اندازی می‌شود. پیش از این برنامه‌ها، برنامه‌های طراحی مراکز شهری^۲ وجود داشت، که شهرت جهانی پیدا کرده بود. مانند برنامه‌های دانشگاه لیورپول و دانشگاه بوزار پاریس.

طراحی شهری آن گونه که امروز می‌شناسیم در پاسخ به محدودیت‌های فلسفه‌ها و پارادایم‌های طراحی، خرد گرایی و تجربه گرایی جنبش نو در معماری و شهرسازی شکل گرفت (نگاه کنید به فصل ۱). جالب این که این شکل‌گیری در پاسخ به همان گونه‌ها از پارادایم‌های طراحی یعنی راه کارهای کلی طراحی بود، که به عنوان نمونه‌های خوب طراحی به حساب می‌آمد و سرت^۳ از آنها حمایت می‌کرد. انتقادهایی که به معماران جنبش، باغ شهرها و آنهایی که راه کارهای خرد گرایانه را در طراحی شهری در قاره اروپا (و در سرتاسر دنیا) به کار می‌بردند، صورت گرفت بسیاری از شهرسازان را از توجه به ویژگیهای کالبدی شهر و بسیاری از معماران را نیز از مباحثی که دارای ماهیت اجتماعی بود، بر حذر داشت. آن دسته از معمارانی که همچنان به مسائل اجتماعی و طراحی کالبدی چهار بعدی علاقه‌مند بودند، بیش از همه

1- Jose Luis Sert

2- Civic design

3- Sert

تحت تأثیر انتقادات جین جیکوبس^۱ (1961) و همچنین دیدگاه‌های معمارانی چون برونت برولین^۲ (1976) و پیتربلیک^۳ (1977) انگیزه پیدا کردند تا کارهای خود را بهبود بخشند.

در انتقادهایی که نسبت به نحوه عمل طراحی شهری، تحت لوای مدرنیسم صورت می‌گرفت، سه نکته وجود دارد: (۱) اول اینکه مدل‌هایی را که طراحان شهری از مردم، رفتار انسانی و چگونگی تجربه کردن محیط توسط مردم به کار می‌بردند، ساده انگارانه بود. (۲) دوم ارتباط بین انسان- محیط به درستی شناخته نشده و بنابراین (۳) پارادایم‌ها و نظریه‌هایی که بسیاری از پروژه‌های توسعه شهری بزرگ براساس آنها قرار داشتند، برای هدف مورد نظر مناسب نبودند. کمتر منتقدی می‌تواند ادعا کند که ما در پاسخگویی به انتقادات موفق بوده‌ایم، ولی با این حال پروژه‌های متعددی را می‌توان در سرتاسر جهان یافت که با موفقیت روبه‌رو بوده‌اند. از این تجربه‌ها می‌توان درس‌های زیادی آموخت. حتی از آنهایی هم که به عنوان شکست به حساب می‌آیند، می‌توان درس گرفت. در این کتاب به هر دو دسته پرداخته خواهد شد.

تعاریف متعددی از طراحی شهری ارائه شده است. مراجعه به ۵۰ سال ریشه و سابقه «طراحی شهری» می‌تواند کمک مؤثری در این زمینه باشد. در سال ۱۹۵۵ کلارنس استین^۴ اظهار داشت که طراحی شهری عبارت است از «هنر مرتبط کردن ساختارها به یکدیگر و به بستری طبیعی به منظور تسهیل زندگی معاصر». (Stein, 1955). مضمون این گفته حاکی از توجه به تأمین نیازها و خواست‌های مردم در طراحی عرصه عمومی سکونتگاه‌های انسانی است. علاوه بر این تعریف بالا آنقدر کلی است که کمتر کسی می‌تواند آن را نفی کند. تعدادی از پروژه‌هایی که سعی کرده‌اند از گفته‌های کلارنس استین پیروی کنند، در این کتاب گنجانیده شده‌اند. هدف این است که منابع مالی و فکری هر پروژه بررسی شوند. برای تحقق کامل و درست این هدف نیاز به نوعی نظام طبقه بندی است. زیرا در غیر این صورت مقداری مشاهدات تصادفی عاید خواهد شد.

شکل‌گیری یک گونه‌شناسی

وقتی منظور از گونه‌شناسی مطالعه فونت‌های چاپ نباشد، منظور دسته بندی یا طبقه بندی گونه‌ها است. «مادردرون و از طریق طبقه بندی‌ها به مکان هافکرمی کنیم، آنها را به تصور درمی‌آوریم، معرفی می‌کنیم و درباره آنها گفت‌وگو می‌کنیم و همین طور از طریق طبقه بندی است که آنها را می‌سازیم، اشغال

1- Jane Jacobs

2- Brent Brolin

3- Peter Blake

4- Clarence Stein

می‌کنیم و نظام می‌دهیم» (Schneekloth and Franks, 1994). طبقه بندی پروژه‌ها توسط معماران و صاحبان حرفه‌های دیگر طراحی، سابقه‌ای طولانی دارد. این کار به‌طور معمول براساس نوع استفاده، نظیر گونه‌های ساختمانی انجام می‌گرفته ولی گونه‌های هندسی و نظام‌های سازه‌ای و شیوه‌های ساخت نیز مورد استفاده قرار گرفته است (Pevsner, 1976). طبقه بندی نمونه‌ها این امکان را در اختیار طراحان قرار می‌دهد که به هنگام برخورد با مسئله‌ای به فرایندها و محصولاتی که ممکن است با مسئله مورد نظر همخوانی داشته باشد و همچنین راه‌حل‌های احتمالی مناسب مراجعه کنند.

موضوعی که در این کتاب و به خصوص در فصل سوم مطرح می‌شود این است که برای درک حوزه عملکرد طراحی شهری ضروری است پروژه‌های طراحی شهری را با استفاده از یک ماتریس سه بعدی طبقه‌بندی کرد که انواع پروژه‌ها را برحسب: (۱) رویه طراحی و اجزا، (۲) نوع محصول، (۳) پارادایم اصلی که فرآیند را سازمان بخشیده و به محصول شکل می‌دهد (یعنی این که به عملکردهای محصول، اهمیت بیشتری داده می‌شود) طبقه‌بندی نمود. بسیاری از ابعاد دیگر را می‌توان به گونه شناسی بالا اضافه کرد، اما باید بین تلاش برای دستیابی به کمال در این راستا و ضرورت قابل استفاده بودن گونه شناسی تعادل وجود داشته باشد. در حال حاضر یک مدل سه بعدی کفایت می‌کند (نگاه کنید به شکل ۳/۸). بر اساس نظام طبقه‌بندی سه بعدی بالا می‌توان ویژگی‌های اصلی هر پروژه را مشخص کرده و به این ترتیب تمایزهای مهم انواع پروژه‌ها را تشخیص داد. متخصصان حرفه طراحی شهری می‌توانند بر پایه این طبقه‌بندی سؤالاتی را در مورد اینکه در هر وضعیت به چه ترتیب می‌توان عمل کرد و بهترین راه کدام است، مطرح کنند. خطری که ممکن است به وجود آید این است که شباهت‌های بین وضعیت یک نمونه و وضعیتی که طراح با آن روبه‌رو است، خیلی بیشتر از آنچه که در حقیقت وجود دارد در نظر گرفته شود. در این صورت طراحی (راه‌حلی) برای آن وضعیت تحمیل می‌شود که به هیچ وجه برای آن مناسب نیست (برای نمونه نگاه کنید به برولین ۱۹۷۶^۱ و مارموت ۱۹۸۲^۲). در هر مورد مسئله مورد نظر، موفقیت یا شکست الگوهای به کار گرفته شده برای حل آن باید روشن شود.

مطالعه موارد خاص: موفقیت‌ها و شکست‌ها

موارد خاص نشان دهنده و نماینده تاریخ روی هم انباشته شده بسیاری از تلاش‌های انسانی است. رشته‌های طراحی به‌طور گسترده‌ای از آنها استفاده می‌کنند. البته منظور از «موارد خاص»، متفاوت است. در طراحی به‌شدت برداشتی تکیه می‌کنیم که از روی هم جمع شدن موارد خاص و تبدیل آن به نظریه‌ها

1- Brolin

2- Marmot

یا پارادایم‌های تجویزی شکل گرفته است. رشته‌های طراحی تنها رشته‌هایی نیستند که به این گونه عمل می‌کنند. حقوق و پزشکی نیز چه در حرفه و چه در آموزش به شدت متکی بر تحول تاریخی موارد مورد نظر هستند.

اگر اورول امروز نظریات خود را می‌نوشت، نه تنها طراحی شهری را در فهرست واژه‌هایی ابهام‌آمیز قرار می‌داد، بلکه موارد خاص رانیز در همین بخش می‌گذاشت. آنچه را که ما طراحان «مطالعهٔ موارد خاص» می‌نامیم، بیان توصیفی از کیفیات هندسی طرح‌های خاصی است. چگونگی شکل‌گیری طرح‌ها (اگر چنین چیزی صورت گرفته باشد)، فعل و انفعالات نیروهای سیاسی که آنها را شکل داده، هزینهٔ آنها، روش‌های تأمین منابع مالی، حتی نحوهٔ عملکرد آنها، همگی خارج از حیطهٔ توجه موارد خاص قرار می‌گیرد. با این حال چنانچه مطالعهٔ موارد خاص به‌طور صحیح و کامل انجام گیرد، می‌تواند شاهد تجربی فرایندها و روش‌های به‌کار گرفته شده، به منظور تحقق اهداف خاص طراحی باشد.

موارد خاص از نظر شکل بیان بسیار متنوع‌اند. شکلی که اینجا انتخاب شده توصیفی و تحلیلی است. هدف این است که ماهیت طراحی شهری و طراحی شهر به متخصصان و افراد عادی، به‌ویژه سیاستمداران نشان داده شود. علاوه بر این، شکل انتخابی باید به گونه‌ای باشد که بتواند در آموزش طراحان جوان نیز مفید واقع شود. بنابراین هدف این است که یک مبنای اطلاعاتی را در اختیار متخصصان حرفه قرار دهد، تا بتوانند آن را در خلق طرح و فرایند اجرای مناسب برای حل یک مسئلهٔ خاص طراحی شهری به‌کار گیرند و همین‌طور شناختی را نیز از حوزهٔ فعالیت طراحی شهری در اختیار دانشجویان و سایر علاقه‌مندان قرار دهند.

نمونه‌های موردی خوب، سابقهٔ جامعی از پروژه‌ها را از بدو شروع تا پایان ارائه می‌دهند. بین مسئله اصلی و مسائل حاشیه‌ای تفاوت قائل می‌شوند، مسائلی را تعریف می‌کنند که در زمینه به آنها پرداخته می‌شود، محدودیت‌های مقابل را حل‌ها، راه‌حل و چگونگی شکل‌گیری آن و راهبردها و تدابیر اجرایی برای تحقق آن را بررسی می‌کنند. علاوه بر این موفقیت‌ها و شکست‌های پروژه‌ها را نیز مشخص می‌کنند.

اینکه پروژه‌های را موفق یا ناموفق بدانیم بستگی به دید ما دارد. بسیاری از طرح‌هایی که در اینجا بررسی شده‌اند به دلیل موفقیت‌های مالی‌شان سخت مورد توجه قرار گرفته‌اند. سودویان مالی پروژه‌ها را می‌توان به سادگی تعیین کرد، ولی آنچه به سهولت قابل اندازه‌گیری نبوده و همچنان به عنوان یک مسئله پافشاری می‌کند این است که چه کسانی از پروژه‌ها منتفع شده و چه کسانی متضرر می‌شوند. باید توجه داشت که تعدادی از این پروژه‌های به ظاهر موفق از نظر مالی، از نظر کیفیتی که برای زندگی بخش خاصی از جمعیت ایجاد کرده‌اند (که در آن ساکن بوده و یا از آن استفاده می‌کنند) به چالش کشیده شده‌اند. جنبهٔ چند بعدی عملکردهای محیط انسان ساخت به این معنی است که هر پروژه‌ای که در اینجا بررسی شده از دید بعضی موفق و از دید بعضی دیگر ناموفق بوده است.

اکثر مطالعات موردی در طراحی شهری، محصول را از دید طراح (خالق آن) تحلیل می‌کنند. درس‌هایی که در دانشگاه‌ها برای مطالعهٔ موارد خاص ارائه می‌شود، شامل تشریح طراحان از پروژهٔ انجام شده و دلائل ایده آلی آنست. در چنین شرائطی تشریح فعل و انفعالات واقعی طراحی و فرایند تصمیم‌گیری صورت نمی‌گیرد. تأکید آنها بر شکل و یا معماری است. در تهیه موارد خاص باید تأکید بر اظهار نظرهای کسانی باشد که خارج از فرایند طراحی قرار داشته و به‌صورت انتقادی به آن نگاه می‌کنند، هر چند که این اظهار نظرها ثانویه به حساب بیاید. نظریات طراحان را نیز باید شنید ولی آنها را در متن قرار داد. تعدادی از مطالعات موردی طراحی شهری چنین کرده‌اند.

مارتین میلسپا^۱ (1964) مطالعه‌ای انتقادی از چارلزستر^۲ در بالتیمور انجام داد. لئوناردراچلمن^۳ (1977) فرایندهای پویای سیاسی و طراحی را که به ساخت مرکز تجارت جهانی در نیویورک انجامید، مطالعه کرد، الن بالفور^۴ (1978) استفاده از ماشین‌های مختلف را در ساختن مرکز راکفلر توصیف کرده و دیویدگوردون^۵ (1997) تاریخ رویدادهای خوب و بد طرح باتری پارک سیتی^۶ را به رشتهٔ تحریر در آورده است. مطالب زیادی نیز در مورد لادفانس^۷ و کاناری وارف^۸ و همین‌طور گزارش‌های متعددی هم دربارهٔ پروژهٔ جدید بازسازی مرکز تجارت جهانی وجود دارد. در ارتباط با بسیاری از جنبه‌های توسعهٔ شهری و فرایندهای طراحی به منابع پراکنده‌ای در ادبیات معماری و شهرسازی استناد شده است. این کتاب بدون هیچ احساس شرمندگی بر پایهٔ نظریات موجود استوار است، اما با وجود این سعی شده اطلاعات مورد نیاز از منابع مختلف و متنوع و اغلب متناقض، همچنین با انجام مصاحبه و مشاهدهٔ میدانی استخراج شود.

انتخاب نمونه‌های خاص

نمونه‌های خاصی که در این کتاب بررسی شده‌اند نمونه‌های معمولی از راهکارها و زمینه‌های مورد توجه در طراحی شهری است. ممکن بود نمونه‌ها از شهر بزرگی انتخاب شوند که به‌طور آگاهانه به کیفیت شکل ساخته شدهٔ آن طی ۵۰ سال گذشته علاقه‌مند بوده، یا حتی از شهرهایی باشد که شهروندان آنها علاقه کمتری به مباحث طراحی کالبدی داشته و یا اینکه نمی‌دانستند چگونه به شکل مؤثری با آن برخورد کنند. بلکه به جای اینها پروژه‌ها نمونه‌های انتخابی از طرح‌هایی است که در سرتاسر جهان به

1- Martin Millspaugh
2- Charles Center
3- Leonard Ruchleman
4- Alan Balfour
5- David Gordon
6- Battery Park City
7- La Defanse
8- Canary Wharf

اجرا در آمده است.

به استثنای دو پروژه راکفلر سنتر در نیویورک و ریورواک^۱ در سن آنتونیو بقیه نمونه‌ها از پروژه‌هایی انتخاب شده که پس از به‌وجود آمدن واژه "طراحی شهری" در دهه ۱۹۵۰ اجرا شده‌اند. این پروژه‌ها لزوماً جزو مشهورترین، موفق‌ترین و پایدترین پروژه‌ها نیستند. نمونه‌ها به گونه‌ای انتخاب شده‌اند که بتوانند نکات خاصی را به منظور ارتقای شناخت ما روشن کنند. از آن جا که در پروژه‌های طراحی شهری مدت زمان زیادی طول می‌کشد که از ایده‌های اولیه به شکل ساخته شده تبدیل شوند به همین دلیل تعدادی از نمونه‌ها از دهه‌های ۱۹۶۰، ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ انتخاب شده است. البته بقیه نمونه‌ها مربوط به سال‌های اخیر است. این نمونه‌ها در اواخر دهه ۱۹۹۰ و اوایل دهه ۲۰۰۰ شروع و پایان یافته است.

پروژه‌های خاتمه یافته

بسیاری از آنچه نمونه خاص نامیده می‌شود، مربوط به پروژه‌هایی است که هرگز ساخته نشده‌اند، ولی از نظر معماری جالب توجه است. این طرح‌ها که به صورت گزارش‌هایی در قفسه‌ها خاک می‌خورد، مربوط به سازمان‌های بازسازی و دفاتر معماری در سرتاسر جهان است. طرح‌های دیگری که با مباحث مهمی همچون پایداری، زمینه‌گرایی و مقیاس ارتباط پیدا می‌کنند، تنها در مرحله طراحی قرار دارند. کلیه طرح‌هایی که جوایز طراحی شهری آرکیتکچرال رکورد^۲ ۲۰۰۴ را دریافت کرده‌اند، یعنی: طرح منطقه مرکزی شیکاگو^۳، آخرین طرح از طرح‌های متعدد میشن بی^۴ در سان فرانسیسکو، چشم انداز رودخانه شهری برای ورکستر^۵ در ماساچوست، طرح دره کایوتی^۶ در کالیفرنیا و طرح محور تفریحی^۷ در سنت لویس، همگی طرح‌هایی هستند که تنها روی کاغذ نقش بسته‌اند. هر چه قدر هم این طرح‌ها جالب و هنرمندانه تهیه شده باشند، این که چه زمانی و چگونه به اجرا درخواهند آمد (اگر در اصل اجرا شوند) و این که در نهایت چه شکلی پیدا خواهند کرد، سوالاتی است که آینده به آنها پاسخ خواهد داد.

در نمونه‌های طرح شد، فرایند به کار گرفته شده برای تهیه طرح‌ها و همچنین شکل نهایی و عملکرد آنها تأکید شده است. براین اساس تنها چهار طرح به نتیجه نهایی رسیده، تعدادی (نظیر لوژیازو در شانگهای)^۸ نیمه تمام مانده و بعضی دیگر از زمان اتمام رسمی طرح تاکنون، دستخوش تغییرات اساسی

- 1- River Walk
- 2- Architectural Record
- 3- The Chicago Central Area
- 4- Mission Bay
- 5- Urban River Vision for Worcester
- 6- Coyote Valley
- 7- Recreation Corridor
- 8- Lujiazui

شده‌اند. طرح‌هایی که همچنان در مرحله طراحی قرار دارند (در سال ۲۰۰۴) عبارت‌اند از طرح بازسازی مرکز تجارت جهانی در نیویورک^۱، طرح ساحلی شانگهای^۲، استفاده از مدارس جدید به عنوان کاتالیزور در توسعه چاتانوگا^۳ و مرکز سنژن سیتیزنز^۴. اظهارنظرهایی که در مورد این طرح‌ها ارائه می‌شود به صورت «یادداشت» است، نه «نمونه خاص». این طرح‌ها را از این نظر در کتاب گنجانده‌ایم که از دید جو سیاسی روز اهمیت خاصی دارند. گذری در میراث^۵، در احمدآباد نیز به عنوان یک یادداشت از این رو اضافه شده که آن قدرها دارای طراحی کالبدی نیست. طرح آرکاسانتی^۶ نیز هنوز فاصله زیادی تا اتمام دارد، پس این طرح نیز به عنوان یک یادداشت آورده شده است.

ماهیت بین‌المللی نمونه‌های خاص

نمونه‌های مورد بررسی از سرتاسر جهان انتخاب شده است. در عصر فعالیت جهانی، شناخت وجوه تشابه و تفاوت فعالیت‌های گوناگونی که در نقاط مختلف دنیا صورت می‌گیرد، حائز اهمیت است. شکل محصولات طراحی شهری تا حدود زیادی تحت تأثیر آرمان‌های زمینه سیاسی و اجتماعی مکان آن قرار می‌گیرد. بررسی شکل طرح‌ها کار مفیدی است، اما بدون شناخت ارزش‌هایی که آنها را به وجود آورده است، نتیجه مطلوبی عائد نخواهد شد.

در این کتاب تأکید بر طرح‌هایی شده که در ایالات متحده آمریکا، انگلستان و کشورهای دیگری که نظام قانونی آنها ریشه در قوانین مشترک انگلیسی دارد، تهیه شده‌اند و نه در کشورهایی که از نظام ناپلئونی^۷ تبعیت می‌کنند. دلیل این است که چنانچه شخص بتواند فرایندهای طراحی شهری را در جوامعی که حقوق فردی و به خصوص حقوق مالکیت فردی فضیلت دارد و جاهایی که نقش سوابق در برقراری حقوق قانونی اهمیت دارد بشناسد، زمینه لازم را برای مطرح کردن پرسش‌هایی در مورد ماهیت طراحی شهری در شرایط سیاسی و قانونی سایر کشورها کسب کرده است. مثال‌هایی هم از کشورهای آورده شده که قانون اساسی، نظام قانونی، و حقوق فردی و جمعی آنها برای من ناشناخته است. چنین مثال‌هایی از این نظر مطرح شده که نشان دهنده رویه خاصی است که در تمام طراحی‌های شهری معمول و متداول است.

۱ - طرح مذکور اینک تهیه شده و در حال اجراء می‌باشد.

2- Shanghai Wafertrom

3- Chattanooga

4- Shenzhen Citizens Centre

5- Heritage Walk

6- Arcosanti

7- Napoleonic Code

تدوین مسئله

کتاب به چهار بخش تقسیم می‌شود. اولین بخش با عنوان «ماهیت طراحی شهری و طراحی شهر» به تعریف ماهیت طراحی شهری به عنوان یک فعالیت حرفه‌ای اختصاص دارد. بحث در این جا بر این اساس است که طراحی شهری به ارتقای کیفیت عرصه عمومی شهرها و مکان‌های شهری دیگر می‌پردازد. برای انجام چنین کاری طراحی شهری با آنچه به‌طور واقعی عرصه عمومی را تشکیل می‌دهد و با نقش متضاد خواست‌های عمومی و خصوصی شکل‌دهنده آن، سر و کار پیدا می‌کند.

ضروری است تفاوت پروژه‌های طراحی شهری را براساس چهار روش انجام پروژه مشخص کنیم، نه به روال معمول و برپایه ماهیت طرح‌ها (یعنی به‌طور مثال شهرهای جدید، نوسازی شهری، طراحی میداين، وغيره). یک نوع از این تفاوت به‌طور خاص در چارچوب «طراحی شهری کامل»، «طراحی شهری هماهنگ»، «طراحی شهری منفصل»، و «طراحی شهری زیرساختی» درفصول دو و سه توضیح داده شده است. گونه‌شناسی مطرح شده در بخش اول کتاب مبتنی بر این تفاوت‌ها است.

بخش دوم کتاب با عنوان «حرفه‌های سنتی طراحی: محصولات آنها و طراحی شهری» به این موضوع می‌پردازد که رشته‌های طراحی، طراحی شهری را بر اساس نوع محصول هر طرح نگاه می‌کنند. شهرسازی، طراحی شهری را به عنوان توزیع کاربری‌های زمین در رابطه با شبکه‌های حمل و نقل می‌بیند. گرچه این نظریه، از کشوری به کشور دیگر فرق می‌کند. در برخی از کشورها، طراحی شهری همان شهرسازی است و از نظر بعضی از افراد در تمام کشورها، شهرسازی مترادف طراحی شهری است. معماری منظر، طراحی شهری را طراحی سطح افقی بین بناها، یعنی خیابان‌ها، پارک‌ها و میداين می‌داند. درحالی که معماری، طراحی شهری را طراحی ساختمان‌ها، در زمینه و یا طراحی مجموعه‌های ساختمانی تلقی می‌کند. بحث این کتاب مبتنی بر این است که در حالی که طراحی شهری این دیدگاه‌ها را می‌پذیرد، اما محتوای آن چیزی به مراتب بیشتر از این‌ها است.

مرکز ثقل فعالیت طراحی شهری که در بخش سوم کتاب به آن پرداخته می‌شود به‌طور طبیعی «هسته فعالیت‌های طراحی شهری، یعنی رویه‌ها و طرح‌ها»، نامیده شده است. چهار فصل کتاب که دامنه گونه‌های طراحی شهری در آن توضیح داده شده، در حقیقت دفاع یا نمایشی است از گونه‌شناسی پیشنهادی هدف تنها نشان دادن این نیست که این گونه‌شناسی چگونه رشته طراحی شهری را در بر می‌گیرد، بلکه علاوه بر این می‌خواهد نمونه‌هایی از فعالیت‌های طراحی شهری را که می‌توان در آینده به عنوان الگو در پروژه‌های طراحی شهری از آنها استفاده کرد (و یا نباید به عنوان الگو از آنها استفاده شود) را ارائه کند. برخی از نمونه‌ها پیش از این به عنوان الگوی پروژه‌های طراحی شهری استفاده شده‌اند.

بخش پایانی کتاب که «آینده طراحی شهری» نام دارد، شاید مهمترین قسمت کتاب باشد. در این

بخش پرسش‌هایی به شرح زیر مطرح می‌شود: «از نمونه‌های خاص چه می‌توان آموخت؟» طراحی شهری امروز با چه مسائلی روبه‌رو است و در آینده چگونه خواهد بود؟ «و آیا طراحی شهری فقط یک زمینه حرفه‌ای است و یا اینکه می‌تواند برای خود حرفه و رشته‌ای مستقل باشد؟» پاسخ به این سؤال آخربستگی به رغبت صاحبان حرفه سنتی طراحی به وارد شدن در مباحث جدی مربوط به آینده شهرها بر اساس دانش چگونگی عملکرد شکل‌های ساخته شده به جای باورهایی مبنی بر اینکه چه چیزهایی یک مکان خوب را می‌سازد که از علائق و آرمانهای حرفه‌ای ناشی می‌شود دارد. هر رشته‌ای نیاز به یک پایه تجربی صحیح و سالم دارد، تا بتوان تصمیمات مربوطه را براساس آنها قرارداد. نمونه‌های خاص، بخش عمده‌ای از چنین پایه‌ای را در اختیار می‌گذارد.